

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Savoboda József könyv- és papírkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők. — Telefon hívószám 2. —	Egyes lap ára 20 fillér. Hirdetési díj előre fizetendő.	FELELOS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ÜGYVÉD.	Nyitvateri cikkek soronként 40 fillérért közöltetnek.	Megjelenik minden szerdán. Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak. Késératok nem adnak vissza

GLOSSZÁK.

Le roi mort; viv le roi! Igaz. Így vagyunk az évekkal is, amelyek szép sorjában gombolyognak le az idő rokkáján. Talán érdemes rekriminálni az elmúltakon? Rekriminálhatunk egész itéletnapig, akár beleöszülhetünk, jobbak úgy sem lesznek közállapotaink. És a jövő? No, annak a homályos tükrében sem láthatunk egyebet illuzióknál. Koalíciós illuziók, amiknek kilencvenkilenc százaléka egyenlő a hatványozott zéróval. A megmaradó egy percentre pedig szinte bizonyosan korusban zengethetjük a szentenciát: adtál uram esőt, de nincs köszönet benne. Ha csak azt az igazán szükséges üjlesztendőt kívánságot — hogy mentül nagyobb és tisztességes ellenzéke legyen ennek a koalíciós vezérének — meg nem hallgatja a magyarok sorsának intézője.

Most magunk ellen prédikálunk. Már tudniillik az előbb ugyszólván pokolba kívánjuk a rekriminációkat, most pedig mégis visszakacsintunk a multba. Hiába. Szükség törvényt bont. Már pedig ha a csíkszeredai képviselőválasztásról akarunk szólni, mégis csak vissza kell idézni a régi jó idöket. Amikor ilyen alkalommal — már mint képviselőválasztás előtt — minden házon trikolorokat lengetett a szél, mozgalmak, eleven volt az élet. Most mintha kihalt volna a város. Semmi érdeklődés, semmi lelkesedés az alkotmányos jogok gyakorlása iránt. Mindenütt fásult közöny, neimtörődőség. A trikolorok se bontódnak ki. Még talán eszmecserék se folynak. Nem keressük az okokat, csak nagyon sok felebarátunkkal felsóhajtunk: mégis csak szebbek voltak azok a régi jó idök.

A kepe-ügy.

Mostanság ismét sok szó esik a kepe-ről, erről az ósdi egyházi adóról, mely Erdélyben megrekedt, éppen nem diszere a modern adózási rendszernek. A csík-

szenzmártoni kerület országgyűlési képviselője csak a közelmúlt hetekben interpellált a parlamentben a kepe-megváltás ügyében. De nemrégiben mi is foglalkoztunk ez ügyvel, rámutatván a csíkszeredai kepekievítő bizottság önkényeskedésére, megróvón kepevel számos olyan tisztviselőt, aki csak mint tisztviselő működik Csíkszeredában és lakhelyén rendszeresen fizeti a kepet. Azt hisszük, hogy a kétszeres kiróvás a kepekievítő bizottság részéről egyszerű tévedés, amelyet korrigálni fognak. Dehogya. Az 1908-iki kivételben csak tovább önkényeskednek ezek a jó urak, akik két bőrt akarnak húzni azokról a szegény tisztviselőkről, akik különben is görnyednek a nyomorúság alatt.

Aktuális lévén a kepe-ügy, érdemesnek tartjuk ez ósdi adónemről egy hivott véleményt közreadni. Gecző János marosvásárhelyi táblai-bíró a következő érdekes fejtegetést adja a kepe jogi természetéről:

„A székelyföldi papi kepeintézmény unicum a Magyarbirodalomban. Se nem tized, se nem párbér.

Szent István II-ik könyvének 52-ik fejezete, melyen a tized alapult valamint a községi lelkészek érdekében később kifejett párbérrendszer, az erdélyi magyar megyékben ép úgy érvényesült, mint a szoros értelemben vett Magyarország, a Székelyföldön azonban sem egyiknek, sem másinak nincsen semmi nyoma.

Honnan származott a székelyföldi kepeintézmény, mely kizárólag csak a szalmas gabna terményre szorított, de ezen terményből évenként nem tizedet, hanem felét kötelezte az egyház szolgáltnak? erre sem a magyar, sem a későbbi hazai fejedelmek alatti törvények felvilágosítást nem adnak.

Ha Szent István király vezette át a székelyeket a keresztény vallásra — mint azt a csíki krónika állítja — vagy ha a Székelyföld a későbbi magyar királyok alatti határröi telepítvény — mint azt

legújában vitatják: — minő ok, minő körülmény lehetett az, mely az egész magyar birodalomban törvényesen fennálló rendszerrel eltérve, a lelkész hűvel szemközt ezeknek egész termény-jövedelmében több mint osztályos társá tette?

Azon körülményből, hogy a gyulafehérvári püspökség a Székelyföldön tizedet soha sem szedett, azt lehet következtetni, hogy ilyen tized szedésre a Székelyföldön a milkoviai püspökségnek sem volt joga, ebből még a történelemmel meg egyezőleg az következik, hogy a milkoviai püspökséget nem Szent István s nem is a későbbi magyar királyok alapították, hanem hogy az már az előtt fennállott és következnie az is, hogy a székelyek már Szent István kora előtt keresztények voltak s fennállott közöttük a papi javadal-mazásnak egy olyan intézménye, melyet az új törvények minden irányban érintetlen hagytak, s melynek alapját öröktör-ténetünket megelőző korszakban kell keresnünk.

Azonban lett legyen bármiként, származott legyen bárhonnan, ezen kepeintézmény többé nem tartható fenn, nemcsak azért, mert mint földteher közgazdaságilag káros és nemcsak azért, mert túlterhessége miatt ép a szegényebb hűvekre igazságtalan; hanem azért főleg, mert ezen keperendszer fenntartása senkinek érdekében nem áll és veszélyt hozhat magával minden irányban.

Általános ismert dolog, hogy a lelkész és hűvei közötti jó viszonyok egyedül és kizárólag a kepe kérdése mérgezi meg — sok helyt majdnem a gyűlöletig — és kétségtelen igaz, hogy ez áldástalan gyümölcsöt terem, minden irányban hatálytalanra teszi a lelkész legűdvösebb irányu működését, elvadíja a közérkölcst, tehát általában rombolólag hat vissza a nép vallási és erkölcsi életére.

És nagyon hátrányos oldala ezen keperendszernek azon körülmény, hogy nem is lehet a tény minőségének megfelelő szigorral elítélni a hűveknek a lelkész megróvítására irányuló s minden

alakban megkísérlett törekvését, mert az, hogy a családapa és a birtoktulajdonos sok más teher mellett 6 vagy 12 kalangya termésének csaknem felét adja az egyház szolgáltnak, s hogy e szerint nem birtokos, — hanem csak felibe való birlalóvá válnak — nélkülözi a helyes jogérzékét.

De ezen már létező hátrányokat tovább haladja azon veszély, mely e keperendszer fenntartása esetében a lelkészek javadalmát a közel jövőben fenyegeti.

Értem ez alatt azt, hogy a Székelyföldnek ép azon részei, hol a katolicizmus a legerősebb, részint iparművények termelésére, részint állattenyésztésre — és nem gabnatermelésre vannak hivatva. Csak idő kérdése, hogy az okserű gazdasági ismeretek fejlődésével, mikor szorítsa le a kender, len, komló, meg a takarmány növények termesztése a gabna-termelés; és ott, hol megszűnik a gabna-termelés, mi és miként fogja biztosítani mereven a gabna termeléshez kötött kepe javadalmát?

Ismételtem tehát, hogy a keperendszer fenntartása érdekében nem áll senkinek, veszélyt pedig hozhat magával minden irányban.

Sokan vallják azon nézetet, hogy a székelyföldi papi kepe országos megváltás tárgyát kellene, hogy képezze, amint megváltás tárgyát képezte a királyföldi papi tized.

Részemről ezen nézetet nem osztom, mert a székelyföldi kepe sem királyi adomány természetével, sem urbéri jelleggel nem bír és nem birt soha; s mert a királyföldi papi tized, melyet az abszolút kormány kárpótolt, jogalapra nézve nagyon különbözik a székely kepe-től, a kárpótálás iránt némi biztositást nyert már a kolozsvári 1848-iki törvényekben, — és azután... azon szász papi kepe kárpótolásában jogalap és politikai honorárium nagyon összefolytak.

Azt én is hiszem, hogy a magyar Cath. Autonomia — ha — és a mikor azt megalkotják — a székelyföldi kepe és általában az alsó papság javadal-mazása

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Levél Amerikába.

Palermo, Hotel Viktor Emanuel, 1908. jan. 8.

Édes Ellen,

szeretettel kívánok neked boldog új esztendőt innen a messze távolból, az örökke kék ég és a pálmák napsugaras hazájából.

Újra visszatértem ide édes Ellen, hol a mult évben oly feledhetetlen napokat töltöttem és vissza fogok térni évről-évre, mert itt élni gyönyör és boldogság.

Ha elgondolom, hogy tavaly Ázsiát jártam s ennek a legsötétebb zugában, Csíkszeredán is megfordultam, mikor itt lehettem volna, igazán haragudnom kell magamra dőreségemért.

Bezzeg nem emlékeztem itt semmi Ázsiára! Más világ, más emberek, más viszonyok, más szokások.

Ámbár mindezek annyira elűtök Amerika világaitól, az amerikai emberektől, viszonyoktól és szokásoktól, hogy bizonyára érdekelni fog téged, ha a győri-márai elcsövegek neked.

Ez az ország rengeteg apró államból áll. Akárhány állam egyetlen egy város és pedig akárhány város olyan kis város, amely a mi amerikai fogalmaink szerint egy jóvalóval farmnál semmivel sem különb.

Mindenik államnak az élén egy ugynevezett Gubernátor áll, aki rendszerint benszüllött törzsfőnök, de előfordul, hogy messze eső államokból plántálódik át.

Természetesen akár benszüllött, akár külföldi, mindenképen rémséges nagy ur, aki hivatalos megjelenések alkalmával gazdag

szin-pompával van tetovírozva, feszes kimondhatatlant visel, amibe csak nagy ügyvelhajjal tudják belerázni, kegyetlen szűk, de annál ragyogóbb lovageszínájának a felhúzásában két paszományos egyenruhát viselő cavalliernek török fel az ujjai, a nyakába valami istentől elrugaszkodott afrikai vad bestianak, ha jól értesültem párdueknak a lehuzott bőreit keríti s kucsájába indiánus mintára istentelen nagy tollakat dugdos.

Olyan nagy ur, hogy bár kardot is visel, ezt sohasem huzza ki, hanem a háta megett álló és szintén ragyogó pompába öltözött két kamarás rántja ki a saját villogó fringiját s oly harsány állást foglalnak el, mintha egyszeribe le akarnák ütni a nyakát annak, akire a Gubernátor a szemöldökét összeráncolja.

Azt mondanom sem kell, hogy a Gubernátor korlátlanul uralkodik a maga birodalmában.

Papiron ugyan mindenik államnak ugynevezett önkormányzati joga van.

Mindenik állam polgárait megilleti egyebek között az a jog, hogy tisztviselőit maga válassza.

Az e célra összehívott választó gyűlésen a látszat tényleg az, mintha a misterek választanának, mert hiszen néha még szavazni is szabad nekik, valójában azonban a választó gyűléseken előnköl Gubernátor nevez itt ki mindenkit, de az alkotmányos formák oly szigorú megtartásával és a választásra egybesereglett misterek választói jogának oly nagy mérvű tiszteletbentartásával, hogy a misterek, a jámbor misterek egytől-egyig azt hiszik, hogy ők most választottak s a választás után boldog öntudatlanságban ülnek magnum áldomást.

Mindenik Gubernátornak van egy állam-

titkára, aki az állam titkait urával közölni szokta és aki ellátja a főudvarmesterei teendőket is.

Ő alapítja meg nevezetesen, hogy ki a haut-volee. — Ezek között ki a fő haut-volee és ki a kevesebb s legkevesebb fő haut-volee.

Ennek a megállapításnak megfelelően az alattvalók csoportokba osztotnak s csoportok szerint tiszteltetnek meg a legmagasabb látogatással.

Az első csoportba tartozik természetesen a legmagasabb arisztokracia, az utolsó csoport pedig azokból kerül ki, akik még nem parasztok éppen, de csak egy paraszthaj-zál választja el őket ettől a különben annyira tiszteltet-méltó társadalmi osztálytól.

Am abban nincs különbség az egyes csoportok tagjai között, hogy a megtiszteltetés egyformán hasra vágódnak s a határtalan kitüntetés érzetében és az ebből fakadó mámoros boldogságban a legelemből társadalmi szabályokról és a legkezeletlegesebb etikett kérdésekről is megfelelnek még azok is, a kik műveltségükkel, finom érzékükkel és kedves modoruknál fogva különben a társaságnak kétségtelenül legszeretreméltóbb alakjai s per mopsz meghívják vacsorára a Gubernátort, mielőtt ennek a látogatását visszaadták volna.

Te ezt nem fogod elhinni édes Ellen s mondhatom, nekem is hihetetlen volt, de oly szavahihető barátomtól hallottam, hogy végre is el kellett hinnem s el kell hinnem neked is.

Mondhatom különben, hogy itt sem számítottak erre, mert egyesek a megjelenés alól kimentették magukat, de mikor kipattant, hogy Gubernátorok a vacsorán jelen lesznek, sora elszállingóztak a háziasszonyhoz s bejelentették, hogy „közbejött körülmények miatt“ el-

jöhettek a vacsorára s a szives meghívást köszönettel elfogadják.

Ilyenkor aztán az dönti el a világ sorsát, hogy ki ülhet a ragyogó nap közelében.

Ez oly nagyfontosságú kérdés, hogy ha valamelyik előresortetó meghívott — kivált ha arisztokrata — megsejti, hogy nem éppen a jobbára kerül a starnaak, nyomban beteg lesz, ágyba fekszik, 41 és 1/2 fokos lázban tölti el a vacsora idejét s — az irós tészta-ban sült nápolyi poulard, a szögödi, akárom mondani styriai kappanban feltalált kaviár s a gesztenye piréval körített csicsoi lucsko káposzta helyett antipirint eszik s Pommery Carte blanche és Veuve de Clicquot helyett aqua de Kászony-t és aqua minerale Hunyadit iszik.

Most már bucsuzom töled édes Ellen hosszú, nagyon hosszú időre.

Foglya lettem, rabja lettem itt az én imádott Murillóm ragyogó szemepárjának. A napokban lesz az esküvők s azután nem veheted rossz néven, ha sokáig nem írok neked.

Életünknek minden pillanatát egymásnak fogjuk szentelni s én érzem, ah! mily édesen érzem, hogy ennek folytán nemsokára anyai örömöknek fogok elébe nézni.

Isten veled, édes Ellen! Milliószer csókol a messze távolból mind a siring hű barátomd

Mary.

U. i. A Schweicban csatangoló barátainknak, akik már kétszer is megemlékeztek rólam, de akiknek közelebbi címét nem tudom, alkalomilag küldd el meleg üdvözlömetet.

Öiel Maryd.

Angolból fordította: ILL.

kérdését törvényhozás tárgyává teendő, hanem a jövő pusztá reményével vallás-intézményeinket nem tarthatjuk fenn, a károsnak ismert rendszert pedig imminens veszélyeivel együtt tovább is fenntartani bűn lenne.

Ez idő szerint tehát más megoldási módot nem ismerek, mint azt, hogy a lelkész és kántor-tanító anyagi hátránya nélkül a kepe átváltoztatása lehetővé tessenék azoknak, kiket az terheli.

Es ezen kérdést sem a szégyenben javadalmazott lelkészek fizetésemelésének kérdésével összekötöni nem tartanám célszerűnek, mert az ily összekapcsolás ez idő szerint magát a főcél tenné lehetlenné.

Részemről a székelői képekérdést úgy vallás, mint közgazdasági tekintetben nagyon fontosnak tartom a szerencsétlenségnek tekintem a status quo további fenntartásának erőszakolását.

A múlt 1883. évi statusgyűlés által a székelői képekérdés tanulmányozására kiküldött bizottságok tagja lévén, tanulmányozásom eredményét bizottsági tagtársaimmal azon meggyőződésem kifejezésével közlöm, hogy ezáltal az eszmecserének tárgyat szolgáltatok s a szakavatottabbaknak okot adok kifejtésére annak, ami jobb és célszerűbb.

Hatosztályú népiskola.

Általános a panasz, hogy a népiskola nem készíti elő a nép millióinak gyermekeit az élet gyakorlati munkájára. Nemesak városokban, hanem kis községekben, falvakban meglegezően az iskolafentartók azzal, ha négyosztályúvá egészítik ki a népiskolát és nem gondolnak arra, hogy a négyosztályú elemi iskola mindazok számára, kik felsőbb iskolába nem lépnek, — tehát a túlnyomó többsége számára — csouka intézet, mely csak az alapot rakja le az ötödik és hatodik osztályok betetőző tanításához. Nagyon természetes hogy az a rövid négy év alatt nem ismertetheti meg a népiskola tanulóival azokat a természeti és életviszonyokat, melyekkel meg kell küzdenie és nem nevelheti ez idő alatt a tanulókat oly erkölcsi és szellemi önállóságra, mely a legjobb fegyver ebben a küzdelemben.

A csouka négyosztályú népiskola ellen a miniszterium hivatalos közlönyében a napokban jelent meg Apponyi Albert gróf közoktatásiügyi miniszternek egy szigorú rendelete a királyi tanfelügyelőkhöz, amelyben fölhiatta őket, hogy buzdítsa és ha kell szorítsa az állami elemi iskolai tanítókat, hogy a népoktatási törvény 48. szakasza értelmében azonnal lépésköz életbe az állami elemi iskolák mindennapi tanfolyamában a teljes hat évfolyamot és az ismételő iskolát. E rendelet súlyát növelik azok az adatok, amelyekre a miniszter a közzétételben hivatkozik. Az 1906/7. iskolaévi benépesítési adatok szerint ugyanis 308,588 állami elemi mindennapi iskolába járó közül csupán 38,205 tanuló járt az 5-ik és 6-ik osztályba és az ismételő iskolába jövő iskolakötelesek közül az általános és gazdasági ismételő iskolát csupán 74,507. tanuló látogatta.

Szomorú adatok ezek és méltán igazolják a kultuszminiszter ama szigorú rendelkezését, hogy mindenütt, ahol megállapítható, hogy a tanító, illetőleg a tanítótestület mulasztása folytán nem lépett életbe vagy sorvad el a népiskola teljes hat évfolyama és az ismételő oktatás: a királyi tanfelügyelő azonnal indíthassa a hanyag tanító ellen az 1907. évi XXVI. t. cz. 14. szakasz f) pontja alapján fegyelmi eljárást.

A kultuszminiszter közzétételéből ki vesszük a következő részt:

„Figyelemmel arra, hogy a népoktatás által megoldandó nemzeti, társadalmi és egyéb fontos érdekek csak az által biztosíthatók, ha népoktatásunk főnálló törvényeink rendelkezéséhez képest minden tagozatában (kisdudóvá, elemi és ismételő oktatás) egymáshoz szervesen kapcsolva és intenzív tartalommal működik, vagyis ha a kisdudóvásról és a népoktatásról szóló törvény által megszabott óvó és tankötelezettség alapján a nemzet jövőjének zóme a harmadik életévtől kezdve a tízenöt éves életkor betöltéséig, tehát tizenkét éven át a nemzeti népnevelés hatása alatt áll: Joggal elvárhatom első sorban az állami elemi iskolai tanítóktól, hogy egész buzgalommal és alapos készséggel törekedjenek az ilyen tervezett, tizenkét éven át szervesen kapcsolott népoktatást biztosítani.

De nemesak a népoktatási törvény 48. szakasza, hanem amint már előbb is jeleztem, az új tanterv egész beosztása arra utalja a tanítót, hogy ahol még nem volna, ott a népiskola teljes hat évfolyamát ennek betetőzésül az 5-ik és 6-ik osztályt beállítsa és eredményessé tegye.

Az új tanterv szerint ugyanis összefüggő történeti, természetrajzi, egészségügyi gazda-

ságtani tanítás csak az 5-6-ik osztályban van. Az új utasítás pedig helyesen emeli ki, hogy nemzeti irodalmunk, a történet és polgári jogok, köteleességek tanítása a népiskola hazafiú, erkölcsi művelő hatásának egyik legfőbb eszköze és hogy a természetrajzra, vegytanra, gazdaságtanra és háztartásra népeink műveltségében nagy súlyt kell fektetnünk, mert az ipar és földművelés mai viszonyainál fogva a nép alsóbb rétegeinek is alapos tájékozódással kell bíniok.

Ezeknek előrebocsátása után különös nyomtatékkal felhívom a tanfelügyelő urat, hogy az intenzív népoktatás megvalósítását elsősorú feladatának tekintse, erre a tanítói kart minden alkalommal buzdítsa és ha kell, szorítsa. Iskolafentartásai alkalmával teljes szigorral szerezzen érvényt az állami elemi iskolai gondnoksági utasítás és az új tanterv és utasítás megfelelő szakaszainak.

Ismét a tüdővész.

Egy indítvány a törvényhatóságokhoz.

Az emberiség gyilkoló ellenségeinek sorában kétségtelenül legveszélyesebb a tuberkolózis, amelynek kúszóhatásától eleget soha nem irhatni és lehetni. Sorompóba állani és minden lehető elkövetni e pusztító betegség terjedésének megállítására azonban elsőrangú feladat.

Kezünkben a „Tuberkolózis” című szaklapnak legutóbbi száma, amelyből rémes számú óriások beszélnek a tüdővész halál aratásáról. E szerint, amint a belügyminiszter jelenté, 1905-ben Magyarországon 76.545 egyén pusztult el tüdőbetegségben. Ez év szeptember havában pedig 4568 a tüdővész halálozások száma, amelyből Csikmegyére 29 haláleset jut.

Gondolkodván ez ijesztő számok fölött, egy megszívlelendő terv vetődik fel előttünk, amely tervet tisztelettel ajánljuk megvalósításra egyrészt a kormány, másrészt és első sorban pedig Csikmegye törvényhatóságának figyelmébe. Nevezetesen: akár állami támogatással, akár a nélkül, létesítsen Csikvármegye törvényhatósága erdei üdülőtelepet, avagy erdei iskolát, amelynek Németországban vannak. Ugynevezett gyermekszanatórium ez, amely első helyet foglal el a tüdőbeteggyógyintézetek sorában. Az ilyenü intézetek a leghatékonyabb profilaktikus eszközei a gümőkóros, skrofulus és vérszegény gyermekeknek. Az ilyen erdei iskolában egyszerre lehetne egészséget és oktatást adni a tüdővész, avagy ilyen hajlammal bíró gyermekeknek; az erdei iskola mellett létesített üdülőtelep pedig gyógyhelyül szolgálna a felnőtteknek is.

Tagadhatatlan, Csikmegye azon kevés számú törvényhatóságok sorába tartozik, ahol a nyomoruságos viszonyokhoz képest a minimumra redukálódik a tüdővész pusztítása. Am ez a szerencsés körülmény nem szólhat ellene annak a magasztos elvnek, hogy ott és azok siesseinek segítségére a szenvedő emberiségnek, ahol és akiknek módjában áll. Ez a lehetőség, ez a mód, — hiala első sorban a Gondviselésnek, másodsorban pedig a törvényhatóság büles vezetőinek — sokszorosan megadatott Csikmegyének. A természet önként felkínálja rengeteg és szebbnél szebb fekvést fenyves erdeit, a vármegye pedig abban a kedvező helyzetben van, hogy ilyen hámánus czélra minden külföldesebb megterhelhetés nélkül áldozhat. A csekély felvételi díj és a társadalom humanizmusa pedig mindenkor fedezetet nyújtana a kiadásoknak.

Meleg szeretettel ajánljuk szerény tervünket azon hámánus vezetőink figyelmébe, akik megvalósíthatják a szenvedő emberiség egyik legújabb gyógyhajlékat. P. J.

A helyi bírák értekezlete.

A csikszerepai kir. törvényszék és kir. járásbírósg bírói kara 1907. évi november hó 23-án tárgyalta a szatmárnémetii kir. törvényszék átiratát. Ez alkalommal az alábbi jegyzőkönyv vététt fel:

Jelen voltak: Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök, Jerzsák János, Csipkés Árpád, Kovács Lajos, László Géza, Geczó Béla, Báldi Aurél, Fekete Imre, Bodor Ödön kir. törvényszéki bírák, Császár László kir. törvényszéki albiró, Szacsavay Imre, Maraschki Róbert járásbíró, Száva Antal, dr. Végh Elemér kir. albirák, Jeney László kir. ügyész, Veress Árpád kir. alügyész, Ferenczy Ernő törvényszéki aljegyző. — Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök a megjelentek üdvözlése után ismertetvén a szatmárnémetii kir. törvényszék bírói karának fentjezett átiratát, felkérte a megjelenteket, hogy azt tegyék megbeszélés tárgyává és arról véleményeiket terjesszék elő, mire a bírói kar kölcsönös eszmecserére és megbeszélés után a következő egyhangú határozatot hozta:

A csikszerepai kir. törvényszék és kir. járásbírósg bírói kara és a csikszerepai kir. ügyészség a szatmárnémetii kir. törvényszék bírói karának mozgalmához lelkesedéssel csatlakozik, az átiratában foglaltakat mindenképpen magáévá teszi és felkéri a szatmárnémetii kir. törvényszék bírói karát, hogy ez ügyben a belátása szerint szükséges és czélravezető

intézkedéseket megtenni és azokról a csikszerepai kir. törvényszék tudomásvétel és a további támogatás végett értesíteni sziveskedjék.

A szatmárnémetii kir. törvényszék bírói karának átiratában foglaltakat ezzel kívánja még kiegészíteni, hogy tekintve, miszerint a törvényszéki elnök működési köre bármilyen személyzett törvényszék élén áll, teljesen egyenlő; de tekintve, hogy a nagyobb törvényszékek élén álló elnök ténykedése a működő bírák nagyobb számánál fogva többnyire csak az adminisztratív teendőkben merül ki, míg a kisebb személyzett törvényszékek élén álló elnök, a bírák kisebb létszámára tekintettel, különböző ügykörökben működő rendes tanácsokban csaknem mindennap állandóan elnökölni is kénytelen, ennél fogva működési köre lényegesen nehezebb és helyzete sokkal felelősségteljesebb, — figyelembevételre ezenkívül még azt is, hogy vannak járásbírák és törvényszéki bírák, akik már korábban a VI. fizetési osztályba lépve el, rangidősebb és magasabb javadalmazást élveznek, mint ugyanezen törvényszék élén álló, de később kinevezett törvényszéki elnök, ami nemcsak gyakran ferde és tarthatatlan helyzetet teremt, de egyenesen ellentétben áll azon általánosan elfogadott helyes és kötelező elvvel, hogy felettes felügyeleti és ellenőrző hatóságot csak rangidősebb s egyáltalán magasabb rangfokozatban lévő tisztviselő gyakorolhat tisztviselőtársai felett; minthogy továbbá az esetben, ha csak a nagyobb személyzett kir. törvényszékek elnökei emeltetnek az V. fizetési osztályú kir. albirák rangsorába, az által a kisebb személyzett törvényszékek elnökei emeltetnének az V. fizetési osztályú kir. albirák rangsorába, az által a kisebb személyzett törvényszékek elnökei oda lennének kényszerítve, hogy állásukat elhagyva a magasabb előléptetésért, a felsőbb bíróságoknál keressék, vagy nagyobb személyzett törvényszékek vezetésének elhagyására törekedjenek, ami az igazságszolgáltatásnak és a közvédelemnek a legnagyobb hátrányára lenne, — teljesen méltányos és feltétlenül szükséges, hogy az összes, tehát a kisebb személyzett törvényszékek élén álló elnökök is a kir. kir. albirák címmel és jelleggel felruháztassanak.

Tekintettel továbbá arra, hogy az új törvényjavaslat szerint a IX. fizetési osztályban maradó 380 kir. albiró és alügyész a javaslat által czélba vett és egyformán szükséges anyagi előnyöket élvezni egyáltalán nem fogja és ennél fogva csak a több szolgálati idővel rendelkező albirók és alügyészek részesülhetnek anyagi előnyben, míg a fiatalabbak helyét javítva egyáltalán nem lenne, kívánatos és méltányos, hogy azon kir. albirák és alügyészek, akik szolgálati éveik számára való tekintettel nem jutnak be a VII. fizetési osztályba, a IX. fizetési osztály három fokozatában szolgálati idejükre való tekintettel egyenlő arányban osztassanak be.

Az értekezlet ezen határozatot valamennyi kir. törvényszékkel és kir. ügyészséggel hozzájárulással és támogatással végett közölni rendeli.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az értekezletet berekesztette.

A csikszerepai kir. törvényszék 1908. évi ügybeosztása.

I. Vádtanács.

Elnök: Jerzsák János kir. ítélőtáblai bíró. Elnökhelyettes: Csipkés Árpád kir. törvényszéki bíró, vádtanácsi felelősbírói ügyek előadója.

Rendes tagok: Császár László kir. törvényszéki albiró, előadó. Helyettese: Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bíró. Báldi Aurél kir. törvényszéki bíró. Ülésnap szerdán délután.

A vizsgálóbíró a vizsgálatok állásáról és menetéről minden hó szerdai ülésén köteles a vádtanácsnak jelentést tenni.

II. Esküdtbírói tanács.

Elnök: Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök. Helyettese: Fekete Imre kir. törvényszéki bíró. Rendes tagok: Báldi Aurél és Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bírák.

Helyettes tagok: Kovács Lajos és Bodor Ödön kir. törvényszéki bírák. Jegyzők: Ferenczy Ernő, Görög Péter, Henter Géza és Szopos Lajos kir. törvényszéki aljegyzők.

Ülésszak: február harmadik, június első, október harmadik hétfőjén kezdődik.

III. Főtárgyalási tanács.

a) Pénteken.

Elnök: Fekete Imre kir. törvényszéki bíró. Rendes tagok: Báldi Aurél kir. törvényszéki bíró és dr. Végh Elemér járásbíró. albiró.

b) Szerdán szültséghez képest.

Elnök: Fekete Imre kir. törvényszéki bíró. Bírák: Báldi Aurél és Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bírák. Póttag: László Géza kir. törvényszéki bíró.

c) Szombaton.

Elnök: Fekete Imre kir. törvényszéki bíró. Rendes tagok: Báldi Aurél kir. törvényszéki bíró és Maraschki Róbert kir. járásbíró.

III. Büntető felelősbírói tanács.

Szerdán.

Elnök: Fekete Imre kir. törvényszéki bíró. Bírák: Báldi Aurél kir. törvényszéki bíró, előadó, Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bíró. Póttag: László Géza kir. törvényszéki bíró.

V. Sommás felelősbírói tanács.

Hétfő és csütörtök.

Elnök: Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök. Helyettes: Csipkés Árpád kir. törvényszéki bíró. Rendes tagok: Jerzsák János kir. ítélőtáblai bíró, Csipkés Árpád kir. törvényszéki bíró. Póttagok: Fekete Imre és Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bírák.

VI. Polgári, váltó és keresek tanács.

Elnök: Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök. Előadók: Jerzsák János kir. ítélőtáblai bíró, Kovács Lajos, Csipkés Árpád, Fekete Imre, Báldi Aurél, Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bírák és Császár László kir. albiró. — Ugyaezen bírák szavazók is.

VII. Bűnügyi tanács.

Kedd.

Elnök: Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök. Tagok: Báldi Aurél kir. törvényszéki bíró előadó, elintézi az összes büntető folyó ügyeket, Fekete Imre kir. törvényszéki bíró.

VIII. Fegyelmi tanács.

Elnök: Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök. Tagjai a kir. törvényszéki bírák közül lesznek kisorsolva.

IX. Központi vizsgálóbíró:

László Géza, helyettese Geczó Béla kir. törvényszéki bírák.

X. Telekkönyvi egyes bírák:

Geczó Béla kir. törvényszéki bíró (a telekkönyvi hatóság ügyvezetője), továbbá László Géza és Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bírák.

XI. Telekkönyvi helyesbítésekre már kiküldött bíró:

Bocskor Antal kir. törvényszéki albiró.

XII. Csődbiztos:

Jerzsák János kir. ítélőtáblai bíró.

Cégbejegyzési előadó:

Császár László kir. törvényszéki albiró.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Esküdvő.** Dr. Ujfalusi Jenő, Csikszerepa város polgármestere folyó hó 7-én vezette oltárhoz Köllő János vármegyei gazdaszisz Erzsike nevű leányát Ditróban.

— **Új esztendő a vármegyénél.** A vármegye újonnan választott tisztviselői új év első napján foglalták el állásaikat. — A gyengélkedő főispán a tisztviselői kar nevében Fejér Sándor alispán és dr. Györgypál Domokos tiszti főügyész a lakásán üdvözölte, míg Fejér Sándor alispán a tisztviselői kar részvételével dr. Györgypál Domokos üdvözölte. Az alispán válaszában kitérte és egyetértő munkálkodásra buzdította a tisztviselőket, különösen hangsúlyozva, hogy a választások folytán metán felmerült ellentétek a közszolgálat kúrára ne essenek.

— **Kinevezések.** Kállay Ulul főispán, Domokos Sándor és Mihály Lajos díjtalan közigazgatási joggyakornokokat díjas joggyakornokokká nevezte ki.

— **Az erdélyi református püspökválasztás.** Az erdélyi ref. egyházkerület igazgatótanácsa február 18-át jelölte ki a püspökválasztás időpontjánul. Legerősebb és legtevékenyebb pártja Jancsó Lajos marosújvári lelkész nagyenyedi esperesnek van, de a többi három jelölt: Bodor János szászvárosi első lelkész, Kenesey Béla teológiai igazgató és Hartha Dezsd szilágysági esperes mögött is jelentős tábor áll.

— **Esküdvő.** Hutiray Lukács Gyula m. kir. honvéd főhadnagy folyó hó 4-én vezette oltárhoz Szevera Feodort Budapestben.

A csikszerepai erdőtanácsos jubileuma. Bensőséges szép ünnepség folyt le hétfőn Csikszerepa városában. Zarecky Pál erdőtanácsos, a csikszerepai erdőzeti hivatal közszerepében és közbecsülésében álló főnöke impellel szolgálatának 25 éves jubileumát. Ez alkalomból az összes csikmegyei erdőszek, továbbá a brassói és háromszéki erdőhivatalok főnökei személyesen tisztelegtek a jubilánusnál, akik egyébként az egész intelligencia elhalmozott a jókívánatok özőnével.

— **Kinevezés.** A király a honvédség tartalékába Dóczy Kálmán dt. hadnagygyát nevezte ki.

— **Kitüntetés.** A pécsi országos kiállítás bírói bizottsága Krippel Mórész gyergyószentmiklósi m. kir. erdőmesternek sajtó találmánya műszereit az első osztályú arany éremmel tüntette ki.

— **Székelői kisdudóvá trágátelep.** A székelői kisdudóvá vármegyék igen sok községben ujjában szépen szaporodik az állatállomány, ami a gazdálkodás belterjesebb irányban való haladásra mutat. Sajnos azonban, hogy, mint országosra, úgy a Székelői kisdudóvá sem ismerik a kisdudóvá trágátelep helyes módját. A földművelésügyi miniszter most megbízta a székelői kisdudóvá kirendeltséget, hogy helyz igyekvő és szorgalmas kisdudóvá udvarán a kisdudóvá trágátelep megismertetése céljából minta trágátelep rendeztesen be és erre a célra minden ilyen minta-telep költségeihez kétszáz korona állami segítséget engedélyezett.

— Andrassy rendeletel. Andrassy belügy-miniszter két rendeletet bocsátott ki, irányt és erkölcset szabva olyan körülményekre nézve, amelyekben eddig megkérdőjelezhető zavar és bizonytalanság uralkodott. Az egyik rendelet, amelyről már megemlékeztünk az összehatározhatatlanság kérdése. A második rendelet megköveteli a megyei tisztviselőktől, hogy tudjanak beszélni a nép nyelvén. Különösen megköveteli ezt a járási tisztviselőktől, akik sürin érintkeznek a néppel. Mert a nyelv ismerete — úgy mond a miniszter — nélkülözhetetlen feltétele ama nemes hivatás sikerese betöltésének, amely a nép anyagi és szellemi érdekei gondozása, ügyes-bajos dolgában való gyámolítása terén a járási tisztviselőre hárul.

— Jubileum. Az Udvarhely megye és Csik megye területén működő pénzügyi tisztok és al-tisztek újév napján honoról-szentpály Szentpály Zsigmond székelvudvarhelyi m. kir. pénzügyi főbiztos harmadik évét szolgálata alkalmából testületileg üdvözölték és az ünnepeltnek egy díszes al-bumot — amely több mint száz pénzügyi könyvképet s a határszéli szolgálatra vonatkozó tájképet foglal magában — átadták. A jubiliás meglátogatáris köszönte meg a kitüntető figyelmet.

— Meghívó. A csikmegyei árvaház bizottsága 1908. évi január hó 11-én (szombaton), a Vigadó szálloda összes terméiben táncos és rövid műsorral egybekötött közvesorú rendez. Kezlete este 7 órakor. Belépti-líj 1 korona. A karzatra csak meghívó mellett belépti jeggyel lehet megjelenni. A zenét Ráduly Béni Árpád zenekara szolgáltatja. Felülhizetésnek köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A rendező bizottság Kállay Ubulné elnökelete alatt nagy tevékenységet fejt ki az estélyi sikerének érdekében. A bizottság a meghatározott árakhoz szigorúan fog ragaszkodni. Egy adag sült kenyérről 60 fillér. Egy csésze tea 24 fillér. Egy csésze fekete kávé 20 fillér. Egy adag fagyalt 20 fillér. Egy adag tészta 20 fillér. Egy pohár pezsgő 1 korona. Cigaretta és szivar rendes árában. Reméljük, hogy a közönség méltányolva a nemes törekvést, humánus élt. mind számokban fog megjelenni, hogy ezáltal az anyagi siker biztosítva legyen.

— Halálozás. Csiky János és neje Szilgyethy Erzsébet csikszentmihályi lakosokat súlyos csapás érte. F. hó 3-án ugyanis meghalt Beluska nevű 5 éves gyermekük. A temetés 5-én délután 2 órakor volt általános részvét mellett.

— Újévi üdvözlések megváltása. Mint lapunkat értesítik, Török Ferenc r. kath. plebánus, orsz. képviselő a szokásos újévi gratulációkat megváltotta 100 koronával és ezt az összeget a gyergyócsanakfalvi r. k. iskolai tankönyvalapnak ajándékozta.

— Kaszinó-estély. Folyó hó 4-én tartotta a helybeli Uri Kaszinó a téli évadban második estélyét a „Vigadó” szállónak Kaszinó helyiségében. Meglátogott, hogy a jursang külsőben állnak, mert főleg a határszél szép számban jelent meg az estélyen. Így táncosokban nem volt hiány de még jó kedvben sem, reggel 6 órakor is nagy lévéllel jártak a csárdást kintartó ifjak. A vendéglős is meg lehetett elégedve, mert reggel felé semmitéle ételüket nem tudott a vendégeinek adni. Az estélyen megjelentek a következők: Mikó Bilint v. b. t. t., Kállay Ubul főispán és neje, Pekryné Lázár Mariska, Lázár Miklós és neje, Pap Donokos és családja, Gyórtly Juliska, öz. Bogály Gyuláné és leánya Eteleka, Gyalóka Sándor trszéki elnök, Baldi Aurél és neje, Gözsy Árpád és neje, dr. Filep Sándor és neje, dr. Fodor Antal és neje, Ferenczy Géza és neje, öz. dr. Molnár Lászlóné, dr. Csiky József és neje, dr. Györgypál Domokos és neje, dr. Veress Sándor és neje, Farkas Imre és neje, Császár Jolán, Boeskor Erzi, Szatmáry Olga és Báthory Olga, Bieher Adolf és neje.

— A tusnádi gyilkosság. Lapunk egyik közelmúlt számában röviden megemlékeztünk arról a gyilkosságról, amely a közeli Tusnádi község határában történt. A tusnádi munkások egy reggelen egyik odavolt gazda feleségét borzalmas módon meggyilkolta találták. Az esetről azonnal jelentést tettek az előjáróságnak, az pedig a csikszereadi királyi ügyészségnek, amelynek részéről haladéktalanul megindult a nyomozás. A gyilkosság színhelyére kiszállott vizsgáló bizottság egyelőre nem tudott mást megállapítani, mint hogy a szerencsétlen asszony, Bodó Jozsefné, gyilkosság áldozata lett. A lelketlen gyilkos fejszével összevissza vágta védtelen áldozatának koponyáját. Már-már úgy látszott, hogy a tettes nem kerül az igazságszolgáltatás kezére, amikor egy véletlen nyom megadta az utat a vizsgálóbíróknak. A helyszínen kihallgatott tanuvallo-másokból ugyanis kiderült, hogy a meggyilkolt asszony családja és a Balázs Antal portájabeli népség évek óta hadilábon élnek. A Bodók és Balázsok a múlt évben is összekevertek s a harc hevében akkor is dolgozott őket, bot, bicska és kasza. Akkoriban állítólag Balázs Adám ejtett is el valami fenyegetés felet, amely most rája terelte a gyanút. Ezen és több terhelő adat alapján a vizsgálóbíró maga elé idéztette Balázst, aki különös viselkedésével és ellentmondásaival csak még jobban megerősítette a gyanút, ugyanarra, hogy a vizsgálóbíró letartóztatja. Balázs Adámot az eset után azonnal bezárították a csikszereadi törvényszék fogházába, ahol — bár egyre gyűl ellene a terhelő bizonyíték — cinikusan tagadja gyilkos tettét.

— A román sajtó Andrassy nyelv-rendeleteről. A „Tribuna” vezércikkben kommentálja gróf Andrassy Gyula belügyminiszternek a törvény-

hatóságokhoz intézett rendeletét, melyben a járási tisztviselőknak az ottani nép nyelvének ismeretét teszi feladatává, a nevezett lap a többi között ezeket írja: Bármily jó akaratral is fogadjuk Andrassy rendeletét, nem tudjuk be azt érdemül, mert ő most azt rendeli, amit a nemzetiségi törvény már 1868-ban kimondott. Nem sokat bizunk e rendeletben, mert ha a tisztviselő az állami alaptörvényt nem respektálták, akkor a rendeletnek még kevésbé fog-nak eleget tenni. Különben is a helyzet nem fog változni addig, amíg nem fog megváltozni az a szellem, amelylyel a magyar politikusok a nemzetiségi kérdést kezelik.

— A „Lupta” a tentichez még hozzáteszi, hogy nemcsak a járási, de a központi megyei tisztviselők részére is kötelezővé kell tenni a nép nyelvének tudását.

— Állami gyufa. A tervbe vett új állami egyedárusítók során első sorban a gyufa államosítására kerül a sor. A kormány már érintkezésbe lépett a magyar gyufa-kartellal és valószínű, hogy nem sokára állami gyujtót vesztegetünk. Esetleg jobban megbeszéljük, mert az állam nem fogja azt továbbra is két filléret árulni, pedig minősége megromlik. Franciaországban az állam dobozokint 5 filléret árulja a közönséges kenes gyufát. Az állami gyufának még az a bosszantó sajátsága is van, hogy átlag csak minden negyedik szál gyulad meg. A kincstár nem sokat fog törődni a lékeltlenek szidalmával, mert jól tudja, hogy az egész országban kénytelen-kelletlen fogyasztani fogják az emelt árak és rossz minőség dacára is.

— Szerencsés vadászat. Gyimesközéplaki Antal József hatalmas anyamódvát ejtett el Csobános havasban. Az elejtett vad bűnt 3 borsossal az alispáni hivatalnál bemutatva, hol az érték járó szokásos díjak kiutalványoztatnak.

— A székelykiallitas igazgatóságától a következő értesítést vettük: A kiallitason nyert érnek január végén készen lesznek és a kitüntetteknek legkésőbb február 10-ig direkt megküldetnek. Az oklevelek széküldése ugyanakkor fog megkezdetni és február végéig megkapja azokat. Penzlijakról: Imreh Bela, az állami érnekőr Benkó Pál ur adhatnak szükség esetén felvilágosítást.

— Az éjjeli kutya. Minden házigazdának reggelt fogva meg van az a szabadsága, hogy udvarán — de csak ott — egy házőrő ebet tart-hat, amely éjjel jelt ad gazdájának az idegen ember jöttéről. De viszont a házigazdának is kötelessége a hamis kutyáját az udvaron belül tartani, ha másképen nem, hanem. Csikszereada város nem csak arról híres, hogy a kutyák nappal csoportonkint zavarják a járó-kelő embereket, hanem arról is nevezetes, hogy este 9—10 óráig kezdődőleg egyenesen rátámadnak az aszfalton haladóokra és ilyen támadás alkalmával nemcsak ruhájok, de testi épségük is veszélyeztetve van. Egy pára nagyon gyenge fegyver a védekezés kezében, főleg mikor a megvéházk környékén egyszerre három nagy komondor rohan rá. Sőt mi több, szemtanúja voltam a múlt este annak, hogy a kutyahölér éjjeli munkáját végezze szekerét 2 hamis kutya követte, amelyek egyenesen a járdán haladókat támadták. Ilyen körülmények között kénytelen volt a férfi revolverét elővenni, hogy melléte haladó nejt megvédelmezze. Megtörténhetik az ilyen sötétségben, hogy a golyó mást talál, nem azt, akire előzva lett. Vajjon a rendőrkapitány ur nem találna módot arra, hogy ezen a tühetetlen állapoton segítsen? Kérjük érte-lyes intézkedését. (Beküldetett.)

— Köszgyűlés. A csikszereadi Iparos Ifjusági Önképzőkör f. évi január hó 19-én saját helyiségében tartja rendezévi köszgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Előnik megnyitó. 2. Titkár és gazda jelentése. 3. Az 1907. évi zárszámadás előterjesztése. 4. A könyvtárnok jelentése. 5. Tisztviselők válasza. 6. Indítványok.

— Csikszentmikloson Lázár Pal tanító lelkes buzgalomlól folyó hó 1-en erkölcsileg és anyagilag szépen sikerült pásztorjáték adato-tt elő. A begyűlt 24 korona 60 fillér egy iskolai harmonium alapja javára fordított. — Minthogy a szereposztó tanító a családjában uralkodó vörheny miatt a tanítástól el van tiltva, a próbának és előadásnak Ince Dénes borszovai tanító helyettesítette. A szépen sikerült előadás betanításáért és vezetéséért nyilvános köszönetet mond a két tanítónak az ünneplő közönség.

— Köszgyűlés. A csiksomlyói Olvasókör múlt évi rendezévi köszgyűlést és hó 7-én tartotta meg, amelyen Pal Gábor igazgató elnöklet Több keblü ügy elintézése és a penztári számadások megvizsgálása után a tisztviselőválasztásokra került a sor. A régi tisztviselőket a kör közfelkiallással újbol megválasztotta. Ezután titkos szavazás után 8 választmányi tagot választott. Megemlítendőnek tartjuk, hogy a kör — dacára, hogy a tagok száma alig haladja meg a 25-öt s az évi tagsági díj csak 12 korona — 5 politikai napilapot, 4 politikai heti lapot, 2 szépirodalmi folyóiratot és 2 élelapot járat.

— Elszámolás. Csikszereada város ne-mesleklü közönsége mint a múltban, úgy az idén is pénzbeli s másnemü adományokkal járult a közkórház betegeli karácsonyfájához. Ez alkalommal a termézetbeni adományokon kívül begyűlt 112 korona 42 fillér készpénz. Ebből a karácsonyra díszítésére, edességekre, gyülmölcsre, a betegeknek nyújtott apróbb ajándékok beszerzésére, valamint a szegőd-ményes személyzet jutalmazására kiadott 102 korona 42 fillér s a szegény betegek

segélyalapjához csatolatott a fenmaradt 10 korona. — A részletes elszámolás a hivatalos órák alatt a kórház igazgatósi irodájában bárki érdeklődő által betekinthező. A betegsá-g által családi körüktől megfosztott szenvedő ember és honfitársaink nevében fogadják a nemeskeblü adakozók hálás köszönetünket azon szívből jövő óhajátunkkal, vajha az elhagyatottság érzése által kisajtolt s a szent napon való megemlékezés által felszárított minden könyvesepi áldásukkal szálljon azoknak fejére, háza népére, akik magasztos emberbaráti érzésükből kifolyólag meggyőzték a szerencsétleneket arról, hogy nincsenek elhagyatva s hogy az általános örömműnepen nélkülözött családjukat embertársaik együttérzése pótolta. Dr. Filep Sándor főorvos, Veress Sándor kórházi igazgató.

— Védjük a madarakat. A kis didergő madársereg, amely a nyáron át annyi hasznót hoz az embereknek a sok kértékony rovar pusztításával, lassan-lassan beszorul az emberi lakások közelébe, hogy az elhullott morzsákat felszedve tenesse életét. Málshol ilyenkor rendezen etetik, táplálják őket, nálunk pedig — sajnos — megkezdődik a szegény állatok üldözése, összefogdosása. Előkerül az enyves vessző és gummi-puska, a munkátlanok egész serege nap-nap után fogdosza össze a hasz-nos kis állatokat. Helyén volna, ha a hatóság az ilyen kegyetleneket szigorúan megbüntetne, hisz a törvény is oltalmába veszi a hasznos madarak védelmét.

— Kérelem. Tisztelettel kérem mind, azon vendégeim kik hozzám jární szoktak, hogy ha esetleg tévedésből vagy véletlenül télt bundámat elvitték volna, sziveskedjenek az hozzám visszajuttatni. Tisztelettel Nagy István vendéglős.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóúlet Rész-venytársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdé-forgalomról és a penzpiacról.

Budapest, 1908. január 2.

A lefolyt héten a penzviszonyok kedvező alakulása előnyösen befolyásolta a tőzsdé-bangulatát, mely az árfolyamok emelkedésében kifejezésre is jutott. A kedvező irányzat némileg ugyan befolyásolta a bécsi kereskedelmi kamara elnökének beszédében kifejezésre juttatott ama aggodalom, hogy az amerikai és németországi konjunkturának hanyatlása monarchiánkban is érezhetővé válhatik, de lényegesebb befolyást az sem gyakorolt, hogy, hogy az esetben, ha a penzpiacz javulása tartós marad, úgy az általános vélemény szerint az értékpapirpiacz is újra élénkület fog nyerni. Ez annál is inkább feltehető, miután úgy a hazai bankok, valamint az iparvállalatok is, esekely kivételül eltekintve, legalább az előző évrnek megfelelő eredményt fognak a lefolyt évre vonatkozólag kimutatni és az árfolyamok színvonala a múlt évhez képest lényegesen alacsonyabb, ami kifejezésre jut ama tényből, hogy a budapesti tőzsdén jegyzett részvények összességének árfolyami értéke ez idő szerint kb. 100.000.000 koronával kisebb, mint 1906. év végén volt.

A kedvezőbb felfogást támogatja az is, hogy — mihelyest a penzviszonyok a szükséges töké beszerzését lehetővé teszik — az állam több 100 millió koronára rugó szükséges beruházást fog eszközöltetni, ami a hazai iparnak hosszabb időre erős foglalkoztatást biztosítana.

Az internacionális értékek közül különösen a magyar hitelrészvény és a rimamurányi vasmű részvényi átlak az érdeklődés előterében, míg a helyi papírok közül a magyar rugy-gyantgyár és a Ganz-féle gépgyár részvényei képeztek élénkebb kereslet tárgyát.

A befektetési értékek piacza is mutat szilárdulást és a 4% os magyar koronajáradék, valamint a 4% magyar földterhermentesítési kötvény mellett a zálogleveleknek több kategóriája is ért el kisebb-nagyobb árfolyulást.

A penzpiacz úgy nálunk, valamint az összes külföldi piaczokon is a javulás tüneteit mutatja és az angol bank vezetősége már is inditatva érezte magát, hogy a bankrátát 1%-al leszállítsa, kétséget sem szenved, hogy — amennyiben váratlan események nem állanak be, — a többi jegybankok is követni fogják a közel jövőben az angol intézet példáját.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

Dec. 27.	Jan. 2.
4% magyar koronajáradék	93.40 — 93.60
Magyar hitelrészvény	760. — 764. —
Rimamurányi vasműrészvény	519. — 525. —
Ganz-féle vasútadós és gépgy. részv.	2750. — 2790. —
Magyar rugygyantgyár részv.	360. — 380. —

9. — 1908. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. minisz-ter urnak 1907. évi december hó 23-án kelt 99732. számú rendelete értelmében a brassó-csikszereada-maros-hévízi állami közutra az 1908., 1909., 1910. évekre eszközzendő kavicsszállítás biztosítása céljából a csikszereadi m. kir. államépítészeti hivatal helyisé-gében zárt írásbeli ajánlatok után nyil-

vános versenytárgyalás fog tartatni folyó évi február hó 3 ik napján délelőtt 11 órakor.

Felhivatnak ennélfogva vállalko-zók, hogy ajánlataikat a nevezett állam-építészeti hivatalhoz czimezve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtt 10 óráig nyujtsák be. A később érke-zett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Távirati ajánlatok nem fogadtat-nak el.

Az ajánlat öt pecséttel zárt bori-tékán a czimezés felett világosan kiirandó az államépítészeti hivatal és az állami közut neve.

Az ajánlatok az államépítészeti hi-vatalnál átvethető ajánlati és felosztási kimutatás i) minta szerint teendők meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő az államépítészeti hivatalnál kitett kőmin-tától eltérő kőanyagot kívánna szállít-tani, ennek snáját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni és egyuttal a felosztási kimutatás 6. rova-tában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi mi-niszter ur által elfogadott és az állam-építészeti hivatalnál kitett mintával azo-nos, vagy bár attól eltérő de legalább is oly jó minőségű anyagra kell vonat-koznia.

A benyujtott ajánlatok vissza nem vonhatók és mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított 8 hétig kötelezettségben marad.

Ugy az ajánlat, mint a hozzá mel-lékelt felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettőt az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpenznek az állampénztárba vagy az adóhivatalba történt befizeté-sét igazolóly nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpenznek a tárgyalásnál alap-ul szolgáló felosztási kimutatásban ki-tett menyenyiség után az ajánlati árak összegének 5 százalékát kell kiteennie.

Kézpénz vagy értékpapir az aján-lathoz nem mellékelhető.

Azoknak az ajánlattevőknek, akik-nek ajánlata el nem fogadtatott, bánat-pénze az árletés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, il-letve az intézkedés a kiadás iránt meg-tétetűi.

A tett ajánlat a vállalkozót azon-nal, a kincstárt azonban csak azon naptól kötelezi, melyen azt a kereske-delemügyi miniszter elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivatal-nál a szokott hivatalos órákban átve-hetők, illetve megtekinthetők.

Kelt Csikszereadában, 1908. évi ja-nuár hó 2-án.

Csikmegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen legjobb a Réthy-féle pometefü cukorka. Vacárlásnál azonban vigyázzunk és határo-zottan Réthy-félet kérjünk, mivel sok haszon-talan utazata van. — Egy doboz 60 fillér. Csak Réthy-félet fogadjunk el.

KALMÁR ÉS ENGEL

MOTOR- ÉS GÉPGYÁRA

Városi raktár: **BUDAPEST** Gyár és iroda: VI., Útca-utca 19.
V., Lipót-körút 18.

Ajánlja egy cséplőgépet, mint malomüzemre leg- egyszerűbb benziumotorjait, benzínlokomobil- jait, valamint szivó-gázmotorjait, melyek V. Li- pótkörút 18. bármikor üzemben megtekinthetők.

-- Teljes jótállás --
Külföldi utazás! Egyedülálló ajándék!
Ezen motorok egyetlen járásuk és bántalmos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjár- tanabb ember által is azonnalkönnnyen kezelhetők. Árjegységek ingyen. Olcsó árak részletezésre e.

Egy hámoszobás lakás
konyha, kamra, pince és kerttel együtt kiadó **Keresztes Józsefnél**, Hargita-u.
2-2

Virág- és Konyhakertészet

Csikszereadában.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy Csikszereadában a vasúti állomással szemben egy kereskedelmi **VIRÁG- ÉS KONYHA- KERTÉSZETI TELEPET** állítottunk fel, ahol évad szerint állandóan mindenféle élővirágokat, veteményeket és zöldségeket termelünk. Készítünk menyasszonyi, vőfély és női mellesokrokat 5-6 napi előzetes megren- delésre. — A n. é. közön- ség becses pártfogását kérve maradunk teljes tisztelettel:
Helwig G. János és Társa
első csikmegyei virág- és konyhakertésze.

3-908. kb. szám.

Faeladási hirdetemény.

Tekerőpatak közbirtokossága eladja Tekerőpatakon 1908. évi február hó 11-én délelőtt 9 órakor kezdődő nyil- vános szó- és írásbeli árverésen a tu- lajdonát képező és Tekerőpatak község határában fekvő Oltpatak erdejében 1906. és részben 1907. évi vágásban eladó fáját.

Az eladó fa álló luczfenyő mell- magasságban, kéreggel együtt 10-78. átlag 26 csm. átmérőjűnek, 6383 da- rabnak és körülbelül 2859 köbméter hasznofát tartalmazóknak van becsülve.

A vágásterület mintegy 150 kat. hold kiterjedésű. az országúttól 13 és a legközelebbi vasúti állomástól 15 ki- lométernyire fekszik.

Kihasznlási időtartam két év.

Kikiáltási ár 20,000 korona amelyen alul ajánlatok nem fogadtatnak el.

Bánatpénz a kikiáltási árak leg- alább 10 száz léka.

Az erdőbirtokos alulírott képvisel- lőinél hivatalos órák alatt megtekin- tető árverezési és szerződési feltéte- lektől eltérő vagy későn érkező aján- latok és utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Tekerőpatak, 1908. január 4.

Az erdőbirtokos nevében:
Bálint Ferencz, Bencze Ágoston,
közbirt. elnök. 1-3 közbirt. jegyző.

Üsletem folyó évi október hó 1-től Kapu-utca 46. sz. alatt nyílik meg.

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására hozni, hogy Brassóban, Lessor 26. szám alatt ideiglenesen **SZÜCSMŰHELYT** nyitottam, hol kizárólag saját készit- menyű mindennemű női gallérok (boak) karmantyúk (mullok), szőrme, krimmer és szövet sapkák a legújabb divat után a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

Ugy a fővárosban, mint a kül- földön szerzett tapasztalataim e téren abban a kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legolcsóbb és legújabb meg- előzéstre megrendelés után eleget tudok tenni.

A fent említetteknek kívül késziték a legújabb divat után mindennemű szőrme, női és gyermek-kabátokat, fígarok és palotákat, egyaránt a szakmához tartozó összes czikkeket leggyorsabban pontos kiszolgálás és legolcsóbb árak mellett.

Egyesítetlen elvállalok bebolé- seket, premzőseket, javításokat és átállításokat.

Náhan vásárolt szőmearuk díj- mentesen tisztítottak.

Becsés pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel
Weiszfeller Sándor,
21-52 pipere-szűcs.

Üsletem folyó évi október hó 1-től Kapu-utca 46. sz. a nyílik meg.

Videki megrendelések a leggyor- sabban lesznek eszközölve.

Faeladási hirdetemény.

Közhirre tétetik, hogy Csik-Szentpéter egyházmegye „Kis Aranyos” nevű lege- löjén a 97-903. számú F. M. ren- delettel engedélyezett fahasználat értékesítése céljából folyó évi február hó 3-án délután 2 órakor Csiksomlyón a róm. kath. plébánia hivatalnál nyil- vános szó- és zárt írásbeli versenytár- gyalás fog tartatni.

Az értékesítés alá bocsátott összes fenyő haszonfa tömeg 2280 köbméter. Ennek kikiáltási ára 10446, azaz tízezer négyszáznegyvenhat korona.

A fatömeg a kikiáltási áron alul eladatni nem fog.

Az eladás tárgyát képező fahaszná- lat Bálványos-patak fejében a gy- mesi állami úttól 6 kilométerre fekvő legelő-területen van s a fa minden be- fektetés nélkül télen-nyáron kihordható.

A részletes árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Csiksomlyón a plébánia hivatalnál.

Csiksomlyó, 1908 január 4.

Bálint Lajos, Csizser Pál.
plébános, elnök. 1-3 gondnok.

A „TRIFOLEUM” HAJPETROLE

elejét veszi a fejbőr megbetegedésének s így megakadályozza a haj kihullását s meg- védi nemesek a külső káros behatásoktól. De megakadályozza a haj kihullását még akkor is, ha súlyos helyi betegségekben szenvedünk. A „Trifoleum” a hajnak megszólván tápláléka s így a hajnak vele való rendszeres ápolása által a fej sokkal kevésbé kopaszodik és csak a legkésőbb öregseben eszál meg. Használatra a leggyors- zább: esténként lefekvés előtt a felázott folyadék- kal megnedvesített spongya vagy gyapjú-darab- bal a fejbőrt bekenjük; néhány napi használat után megszűnik a hajhullás és korpa képződés. Hölgyeknek állandó használatra nélkülözhetlen.

Egy üveg ára 2 korona.
Három üveg ára 5 korona.

Kapható az egyedüli elárusítóval:
Pekete Vilmos illatszertár- társában: Csikszereadában.

Alig használt „Yost” írógép

továbbá másfajta új írógépek és Gram- mofonok részletfizetésre is kaphatók **Herczka Gy.** műszaki üzletében Csikszereadában.

A hatalom és ártatlanság keverékei az

ALBA BIVALYTEJKRÉM . . . ára 1 ker. 50 fill.
ALBA BIVALYTEJKRÉM SZAPPAN ára 1 ker. — fill.
ALBA BIVALYTEJKRÉM HÖLGYPOR ára 1 ker. 50 fill.

hatása gyors és állandó. — Dr. gróf Hugonnay Vilma budapesti orvos szerint az **Alba bivalytejkrém** készítmények arc- és kéz- bőr finomí- tására, a szeplők és más arctisztatlanságok eltávolítására a legjobban ajánlható és legmegbízhatóbb szerek, melyek egy jóságos és láthatatlan tündér varázs erejével hatnak s rövid használat után is, rózsás színt és ifjú bajt kölcsönöznek az arcnak.

A legkiválóbb orvos szakértők véleménye szerint a kevéssé szép nő arca is valóságos átszellemlés ezen abszolút tisztaságu **Alba bivalytej készítményektől.** — Az **Alba bivalytejkrém** készítmények nem csak hármat finomságot és ruganyosságot kölcsönöznek az arcnak, hanem hideg, szél és nap ellen is a leghathatosabban megvédik. A krém és szappan egyforma jöhatásu, a hölgypor pedig a krémre kitünően tapad és az arcon felismerhetetlen. **2 kremet, 2 szappant, 2 hölgyport bormentve küld a készítő:**

BALÁZSOVICH SÁNDOR KORONA GYÓGYSZERTÁRA
ÉS SZÉKELYFÖLDI TERMÉKEK SZAKLABORATORIUMA, SEPSISZENTGYÖRGYÖN.

Csikszereadában kapható a gyógyszerárakban, valamint **Fekete Vilmos** illatszertárakban.

20-52

AGRÁR TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CSIKSZEREDAI FIÓKINTÉZETE.

Osztálysorsjegyek fölarusító helye.
Uj persely-betét rendszer.
Utalványok és hitelle- velek bel- és külföldre.
Szelvény-beváltás.

Elvállal törzsei megbízásokat és átutalásokat bármely piacra. Az intézet képviseli az ország legrégebbi és legnagyobb „Trieszti általános biztosító társaságát” és eszközöl tűz-, üveg-, jég-, be- törés-, élet- és baleset biztosítá- sokat. 40

Jelzálogkölcsönöket nyújt 300 koronától kezdődőleg felelő tokerörlesztést és kamatot magában foglaló részletfizetések ellenében 10-től 65 évig terjedő időre 4 1/2% alapkamaton. Mag- gasabb kamatu előző kölcsönöket konvertál. Minden kölcsönt a leggyorsabban folyó- sit.

Leszámitól hat hónapig terjedő váltókat legolcsóbb kamattal.

Takarékbetéteket naptól-napig 4% al ka- matoztat és azokat rendszerint felmondás nél- küli fizeti vissza.

Előleget ad értékpapirokra és betárolt árukra. Folyószámlai hitelt nyújt elfogadó biztosítókra. Foglalkozik a bank- és penzáltó-üzlet min- den ágával, u. m.: vásárol és elad a legmeltá- nyosabb áron értékpapirokat, sorsjegyeket, idegen pénzeket stb.

Elad sorsjegyeket esekely havi részletfize- tésre (az első részlet lefizetése után a nyere- mény már a vevőt illeti.)

A MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

BOROSZTÁLYÁNAK EGYEDÜLI RAKTÁRA CSIKSZEREDA ÉS VIDÉKE RÉSZÉRE
GÖZSY ÁRPÁD GYÓGYSZERÉSZNÉL CSIKSZEREDÁBAN.

A szövetekezet borosztálya a nagymel- tóságú földmivvelésügyi miniszter ta- mogatásával letesült és annak állandó fel- ügyelete alatt áll. A szövetekezet által szál- litott borok kivétel nélkül a budapesti m. kir. országos chemiai intzset által vannak felülvizsgálva s azok tisztaságáért s valódiságáért a legtelje- sebb mertekben szavatosságot vállal a szövetekezet.

Az ország legjobb borvidékeiről szár- mazó kitünő minőségű zamatos, fájborok!

Eladás nagyban és kisesnyben. **Vörös és fehér borok** hordókban és palacz- kokban, **62 fillertől felfele literje.**

A szövetekezet szállít a boron kívül jutányos árakon mindennemű egotett és edesített szeszese italokat is, me- lyek szintén Gözsy Árpádnál rendel- hetők meg. 9-52

Ajánlja továbbá Gözsy Árpád „Fekete-sas” gyógyszerára műlaboratóriumában feldolgozott székelvöldi gyögytermékeit és a legújabb forgalomba hozott kozmetikus czikkeit, u. m.:

Ibolya-krém és székely havasi-gyopár- krém, az arcz és kéz hársnyosan puhán és lehe- ren tartására. Bármely országosan hirdettett kré- mekkel kiállja a versenyt. **Egy tégely ára 1 kor.**

Hargitai növény-hajsejess. legkitünőbb szer hajhullás és hajkorpa ellen. **Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.**

Salicyl Menthol szájszív, a fogak és a száji ápolására; a fogak lehéren tartására páratlan- nak ismert egyedül álló szer. **Egy üveg 1 ko- rona 60 fillér.**

Ajánlja különféle likör-essenciáit és az ahhoz szükséges kellekeket, melyekkel, házilag ké- szítve, egy liter kitünő likör alig jön 1 korona 60 fillérbe.

Egy üveg fenyőkivonat 1 korona; orvosi- lag eszű, köszvény, hűlés és idegbajoknál ren- delve; meleg kádfürdőbe öntve, kész egy ki- tünő fenyőfürdő.

Ajánlja női és férfi övszerreit, teljes disz- krézióval, jutányos árakon.

Naptárak az 1908. évre.

Dus választékban kaphatók la- punk kiadóhivatalában, u. m.: **Képes Családi Naptár, Regelő Bácsi, Szent-Család Naptár, Uj Székely Naptár, Petőfi Naptár, Kossuth Naptár, Bányam uram nevéssünk, Kincses Kalendárium, Kis boldogságos szűz Mária naptára, Népszabadság naptár, Rakóczi naptár.**

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdaságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-GYÁR BRASSÓBAN.

Csikszereadán kapható: **Albert Balázs és Fia** urak kereskedésében.

1-